

แนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์
ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
The Development Guidelines for the Careers of Commercial Egg
Farmers in Luang Prabang District, Lao People's Democratic Republic

มาไลทอง นิธะพร¹, ภาวิณี อารีศรีสม², กอบलग อารีศรีสม³ และ วิณา นิลวงค์⁴
Malaythong Nithaphone¹, Pawinee Areesrisom², Koblap Areesrisom³
and Weena Nilawonk⁴

Received: 10 March 2025; Revised: 15 June 2025; Accepted: 22 May 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพและปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ 2) การรับรู้และความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ และ 3) แนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การวิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ 30 คน ผ่านแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ เช่น ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณ และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่าง 15 คน ซึ่งประกอบภาครัฐ ภาคธุรกิจ และกลุ่มเกษตรกร เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางพัฒนา

ผลการศึกษาพบว่า 1) เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบางส่วนใหญ่ใช้ระบบฟาร์มเปิด มีการดูแลสุขอนามัยและบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและยั่งยืน ปัญหาหลักที่พบคือการตลาด การจัดการของเสีย และแหล่งเงินทุน ขณะที่ปัญหาผลกระทบต่อชุมชนและมลภาวะอยู่ในระดับต่ำที่สุด 2) เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีการรับรู้โดยรวมในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีการรับรู้สูงสุดคือการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์ และด้านที่มีการรับรู้ต่ำที่สุดคือการสนับสนุนกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ ส่วนระดับความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยเกษตรกรต้องการการเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่สูงที่สุด ขณะที่การปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์มีความต้องการต่ำที่สุด 3) การพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบางจำเป็นต้องมีการประสานงานจากหลายภาคส่วน โดยมีแนวทางสำคัญการพัฒนา

^{1 2 3 4} สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร มหาวิทยาลัยแม่โจ้; Doctor of Philosophy in Resources Management and Development, Maejo University

Corresponding Author, E-mail: malaythong.ntp@gmail.com

การตลาดและสร้างเครือข่ายการขายทั้งในและต่างประเทศ การใช้เทคโนโลยีในการผลิตและจัดการฟาร์มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การสนับสนุนด้านการเงินเพื่อขยายกิจการ การพัฒนาความรู้และทักษะทางการเกษตรผ่านการฝึกอบรม และการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการเกษตรยั่งยืน รวมถึงการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพนี้

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; อาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์; แขวงหลวงพระบาง

Abstracts

This study aims to examine: (1) the conditions and challenges faced by commercial egg farmers, (2) their perceptions and professional development needs, and (3) strategies for the development of commercial egg farming in Luang Prabang Province, Lao People's Democratic Republic. A mixed-methods research approach was employed, collecting quantitative data from 30 egg farmers through questionnaires. Quantitative analysis was conducted using statistical methods such as mean, standard deviation, and multiple regression. Qualitative data were gathered through in-depth interviews and focus group discussions with 15 key informants, including representatives from government agencies, the private sector, and farmer groups, to analyze issues and explore development strategies.

The findings reveal that: (1) The majority of commercial egg farmers in Luang Prabang operate open-farm systems, maintain systematic hygiene and record-keeping, which contribute to high-quality and sustainable production. The primary challenges include market access, waste management, and financial resources, while community impact and environmental pollution were reported at the lowest levels. (2) Farmers' overall perception was at a moderate level, with the highest awareness found in compliance with livestock regulations, whereas the lowest was in the support for egg farmer groups. Meanwhile, their overall development needs were high, with the greatest demand in poultry farming and egg production, while the lowest was in compliance with livestock regulations. (3) The development of the commercial egg farming sector in Luang Prabang requires multi-sectoral collaboration. Key strategies include improving market systems and establishing sales networks both domestically and internationally, adopting technology for production and farm management to enhance efficiency, providing financial support for business expansion, enhancing agricultural knowledge and skills through training programs, and promoting environmental

sustainability. Additionally, fostering cooperation among the government, private sector, and civil society is essential to ensuring the stability and long-term viability of the profession.

Keywords: Development Strategies; Commercial Egg Farming Profession; Luang Prabang Province

บทนำ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เป็นประเทศที่ยังคงอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา โดยภาคเกษตรกรรมเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ (เทพดวงจันทร์ บุญธิเดช และคณะ, 2567) ทั้งนี้ ภาคเกษตรกรรมและปศุสัตว์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะในด้านการเพิ่มมูลค่าผลผลิต และการพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งสินค้า รวมถึงการสนับสนุนแหล่งเงินกู้จากสถาบันการเงิน เพื่อกระตุ้นการลงทุนในภาคเกษตร (Bouapao, et al., 2016) นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร ด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาอุตสาหกรรมปศุสัตว์ ซึ่งรวมถึงการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ ที่กำลังได้รับการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตไข่ไก่ในประเทศและลดการพึ่งพาการนำเข้า (Yami, et al., 2024) ในขณะที่การเลี้ยงไก่ไข่ใน สปป.ลาว กำลังได้รับความสนใจจากภาครัฐและเกษตรกร ในการพัฒนาศักยภาพการผลิต แต่ก็ยังมีความท้าทายที่ต้องเผชิญ เนื่องจากราคาผลิตภัณฑ์ที่ผันผวนจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง ยังขาดความรู้ทางเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่ไข่ และการจัดการที่ทันสมัย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จำเป็นในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และลดความเสี่ยงในการดำเนินกิจการ

แขวงหลวงพระบาง เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมในภาคเหนือของ สปป.ลาว โดยมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เติบโตอย่างรวดเร็วและประชากรที่เพิ่มขึ้นทุกปี (Sisouvong, et al., 2023) ในขณะเดียวกันภาคการเกษตรและปศุสัตว์ในแขวงนี้ก็มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเลี้ยงไก่ไข่ ซึ่งยังอยู่ในช่วงการปรับปรุงและพัฒนา ทั้งในด้านเทคโนโลยีและการตลาด แม้ว่าจะมีโครงการต่างๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน เช่น โครงการเลี้ยงไก่ไข่เพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน (Tabilin, et al., 2025) แต่ก็ยังคงมีความท้าทายในการพัฒนาอาชีพนี้ ให้มีความยั่งยืนและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การศึกษาผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง รวมถึงแนวทางการพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่ม

ศักยภาพในการผลิตและการตลาด จึงมีความสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ให้เติบโตและยั่งยืน (สุวรรณี รวีชัย และคณะ, 2567) โดยการศึกษาครั้งนี้ จะช่วยให้มีการประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน และวางแผนการพัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนความมั่นคงทางอาหาร และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่ ดังนั้น การพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง จึงเป็นหัวใจสำคัญในการส่งเสริมการผลิตอาหารภายในประเทศ และการสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน รวมถึงการพัฒนา เทคโนโลยีการเลี้ยงไก่ไข่และการตลาดที่มีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยสำคัญในการตอบสนองต่อความท้าทาย ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสภาพภูมิอากาศ

ดังนั้น เพื่อตระหนักถึงความสำคัญ และมุ่งพัฒนากระบวนการเพิ่มผลผลิตไข่ไก่ ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเลี้ยงไก่ไข่ที่ดี จึงมีความจำเป็น ทั้งในด้านการลดโรคและเพิ่มอัตราการรอด ด้วยการส่งเสริมความรู้และแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการผลิตไข่ไก่ จำเป็นต้องมีกลยุทธ์ หลักวิชาการที่เหมาะสม และแนวทางพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ ให้สอดคล้องกับบริบทและการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เป้าหมาย ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาการส่งเสริม ทั้งในด้านการผลิตและการตลาด ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรสามารถดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว
2. เพื่อศึกษาการรับรู้และความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ขับเคลื่อนผ่าน กระบวนการเรียนรู้โดยการปฏิบัติร่วมกัน (Action Learning) ผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้าน โดยมีกระบวนการวิจัยดังต่อไปนี้

1. **ขอบเขตพื้นที่ศึกษา** มี 7 เมืองที่มีฟาร์มไก่ไข่ ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งประกอบด้วย 1) เมืองหลวงพระบาง 2) เมืองน่าน 3) เมืองน้ำบัก 4) เมืองเชียงเงิน 5) เมืองปากอู 6) เมืองเวียงคำ และ 7) เมืองจอมเพชร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 1.1) การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มเป้าหมายคือเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในนครหลวงเวียงจันทน์ จำนวน 30 คน คำนวณขนาดตัวอย่างด้วยสูตรของ Yamane (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 1.2) การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 15 คน ได้แก่ ภาครัฐ ภาครัฐกิจ และกลุ่มเกษตรกร เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางพัฒนา

3. เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มีทั้งเครื่องมือสำหรับวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามมีอยู่ 6 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐานด้านบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ 2) สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร 3) ปัญหาในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ 4) ระดับการรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่และการตลาด 5) ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร 6) แนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ เพื่อให้เครื่องมือมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้ทดสอบ ความตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งบ่งชี้ว่าแบบสอบถามสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ (อารยา องค์เอี่ยม และพงศธราร วิจิตเวชไพศาล, 2561) ในการวิจัยนี้ ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบจริงกับเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์จำนวน 30 ราย ก่อนนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยหลัก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนและละเอียดดังนี้ 1) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ทำการแจกแบบสอบถามให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ 30 ราย โดยขอความร่วมมือในการนัดหมายและตอบแบบสอบถาม จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อสรุปผลและตอบโจทย์การวิจัย 2) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึก โดยบันทึกผ่านการจดบันทึก การบันทึกเสียง และการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วม จากนั้นนำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้จากแบบสอบถาม นำเสนอในรูปแบบตาราง พร้อมสถิติอธิบายตัวแปร เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยมีการอธิบายผลเชิงพรรณนา 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ รวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก สนทนากลุ่ม และทบทวนวรรณกรรม นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย พร้อมการนำเสนอเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาแบ่ง 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 80.0) และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 56.7) โดยมีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่ 3-5 ปี (ร้อยละ 46.7) ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมและไม่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร (ร้อยละ 100.0) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่มากกว่า 6 คน (ร้อยละ 36.7) และใช้แรงงาน 2 คนในการเลี้ยงไก่ไข่ (ร้อยละ 46.7) เจ้าของฟาร์มเป็นผู้ดูแลไก่ไข่ (ร้อยละ 73.3) โดยอาชีพรองคือการเลี้ยงสัตว์น้ำ (ร้อยละ 83.3) พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่มีขนาด 6-10 ไร่ (ร้อยละ 63.3) และใช้ที่ดินส่วนตัว (ร้อยละ 100.0) จำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยงส่วนใหญ่มีมากกว่า 1,001 ตัว (ร้อยละ 90.0) และเหตุผลหลักในการเลี้ยงไก่ไข่คือเพื่อรายได้ดี (ร้อยละ 53.0) การเรียนรู้วิธีการเลี้ยงไก่ไข่ส่วนใหญ่เกิดจากคำแนะนำของผู้อื่น (ร้อยละ 70.0)

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สามารถสรุปผลตามตารางดังต่อไปนี้

สภาพกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สามารถสรุปภาพรวมได้ดังนี้ 1) ระบบฟาร์มและโรงเรือน: ทั้งหมด 30 แห่ง ใช้ระบบเปิดและเลี้ยงในกรงค้ำภายในโรงเรือนปิดที่มีตาข่ายป้องกันนกและสัตว์พาหะ โดยพื้นโรงเรือนส่วนใหญ่เป็นไม้ (66.7%) และอีก 33.3% เป็นพื้นซีเมนต์ 2) มาตรฐานฟาร์ม: 53.3% อยู่ระหว่างขอรับรองมาตรฐาน ในขณะที่ 46.7% ยังไม่ได้รับการรับรอง 3) พันธุ์และช่วงอายุไก่: โรดไอซ์แลนด์เรดเป็นพันธุ์ที่นิยม (66.7%) เนื่องจากปรับตัวเข้ากับภูมิอากาศได้ดีและผลิตไข่สูง โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงไก่รุ่นอายุ 6-18 สัปดาห์ (83.3%) 4) อุปกรณ์และการบันทึกข้อมูล: ทุกฟาร์มใช้ระบบกินน้ำแบบนิปปเปิ้ลกับรางให้อาหาร ร้อยละ 80 มีการบันทึกข้อมูลการเลี้ยงอย่างครบถ้วน และร้อยละ 83.3 บันทึกรายจ่ายรายรับ 5) อาหารและการให้อาหาร: 80% ใช้อาหารสำเร็จรูปตามระยะการเจริญเติบโต โดยแบ่งการให้อาหารเป็นแบบจำกัดและไม่จำกัดปริมาณเท่า ๆ กัน 6) แหล่งน้ำและสุขอนามัย: น้ำที่ใช้งานหลักคือ น้ำบาดาล (76.7%) พร้อมทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่ (96.7%) ให้ความสำคัญกับการทำความสะอาด และพ่นยาฆ่าเชื้อโรงเรือน ก่อนเริ่มเลี้ยงลูกไก่ใหม่ การวิจัยชี้ให้เห็นถึงความตั้งใจและมาตรฐาน ในการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรในภูมิภาค ที่มีการดูแลสุขภาพอนามัยและบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและความยั่งยืน ในอุตสาหกรรมเลี้ยงไก่ไข่

สำหรับผลการวิเคราะห์ระดับปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ พบว่า โดยรวมแล้ว เกษตรกรไม่มองว่าการผลิตไก่ไข่เป็นปัญหารุนแรงมากนัก (μ 2.07, σ = .414) อย่างไรก็ตาม เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาที่เกษตรกรให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ด้านการตลาด (μ 2.62) ตามด้วยการจัดการของเสียในฟาร์ม (μ 2.50) และ แหล่งเงินทุน (μ 2.40) ขณะที่ปัญหาที่ได้รับการประเมินว่ามีระดับต่ำสุด ได้แก่ ผลกระทบต่อชุมชน (μ 1.55) และ ปริมาณ-คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ (μ 1.67) สามารถสรุปโดยภาพรวมตามตาราง 1 ดังนี้

ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่	μ	σ	แปลผล
มลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม	1.77	.655	น้อยที่สุด
ผลกระทบต่อชุมชน	1.55	.534	น้อยที่สุด
กายภาพ/พื้นที่ของฟาร์ม	1.70	.502	น้อยที่สุด
อาหาร และการให้อาหารไก่ไข่	2.04	.621	น้อย
ปริมาณ และคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่	1.62	.486	น้อยที่สุด
การป้องกัน รักษา และควบคุมโรค	2.31	.525	น้อย
การจัดการของเสียในฟาร์ม	2.50	.690	น้อย
ความรู้ในการเลี้ยง และการผลิตไก่ไข่	2.19	.290	น้อย
แหล่งเงินทุน	2.40	.662	น้อย
ความรู้เรื่องการตลาด (ความรู้ด้านการตลาด 4 Ps)	2.62	.371	ปานกลาง
รวม	2.07	.414	น้อย

ตารางที่ 1 ระดับของปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่ ในแขวงหลวงพระบาง

วัตถุประสงค์ที่ 3 การรับรู้และความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว สามารถสรุปผลตามตารางดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ระดับการรับรู้ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (μ 3.05, σ =.244) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการรับรู้สูงสุดคือ การปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์ (μ 3.92) รองลงมาคือ การเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่ (μ 3.30) และการจัดการฟาร์ม (μ 3.20) ขณะที่ด้านที่ได้รับการรับรู้ต่ำที่สุดคือ การสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ (μ 2.18) ตามด้วยการป้องกัน รักษา และควบคุมโรค (μ 2.80) และ บัญชีฟาร์ม (μ 2.85) (ตารางที่ 2)

ระดับการรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่	μ	S.D.	แปลผล
การรับรู้ด้านการเลี้ยงและการจัดการอย่างต่อเนื่อง	3.16	.320	ปานกลาง
การรับรู้ด้านการจัดการฟาร์ม	3.20	.360	ปานกลาง
การรับรู้เรื่องอาหารและการให้อาหาร	3.17	.414	ปานกลาง
การรับรู้เรื่องการป้องกันรักษาและควบคุมโรค	2.80	.501	ปานกลาง
การรับรู้เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์	3.92	.543	มาก
การรับรู้ในการเลี้ยง และการผลิตไก่ไข่	3.30	.317	ปานกลาง
การรับรู้เรื่องการตลาด (การรับรู้ด้านการตลาด 4 Ps)	3.11	.285	ปานกลาง
การรับรู้เรื่องบัญชีฟาร์ม	2.85	.783	ปานกลาง
การรับรู้สนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์	2.86	.336	ปานกลาง
การรับรู้ด้านการสนับสนุนจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่	2.18	.574	น้อย
รวม	3.05	.244	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ระดับการรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่

ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับสูง (μ 4.02, σ =.225) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ความต้องการที่สูงที่สุด ได้แก่ ด้านการเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่ (μ 4.50) รองลงมาคือ การจัดการฟาร์ม (μ 4.43) และ การป้องกัน รักษา และควบคุมโรค (μ 4.37) ขณะที่การปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์ มีความต้องการต่ำที่สุด (μ 2.65) รายละเอียดตามลำดับค่าเฉลี่ยปรากฏในตารางที่ 3

ความต้องการด้านการเลี้ยงไก่ไข่	μ	σ	แปลผล
ความต้องการด้านการเลี้ยงและการจัดการอย่างต่อเนื่อง	3.82	.294	มาก
ความต้องการรู้ด้านการจัดการฟาร์ม	4.43	.347	มากที่สุด
ความต้องการเรื่องอาหารและการให้อาหาร	4.31	.344	มากที่สุด
ความต้องการเรื่องการรักษาและควบคุมโรค	4.37	.363	มากที่สุด
ความต้องการเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์	2.65	.351	ปานกลาง
ความต้องการในการเลี้ยง และการผลิตไก่ไข่	4.50	.422	มากที่สุด
ความต้องการเรื่องการตลาด (ความรู้ด้านการตลาด 4 Ps)	4.26	.318	มากที่สุด
ความต้องการรู้เรื่องบัญชีฟาร์ม	4.12	.471	มากที่สุด
ต้องการการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์	3.68	.305	มาก
ต้องการการสนับสนุนจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่	4.09	.299	มาก
รวม	4.02	.225	มากที่สุด

ตารางที่ 3 ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 4 เสนอแนวทางการพัฒนาอาชีพ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า เพื่อให้การเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในพื้นที่มีความยั่งยืนและสามารถพัฒนาต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีแนวทางพัฒนาดังนี้

1. การพัฒนาระบบการตลาดและการจำหน่าย เกษตรกรควรได้รับการสนับสนุนในการเข้าถึงตลาดทั้งภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ โดยการสร้างความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานที่สามารถช่วยเหลือด้านการตลาด เช่น การจัดตั้งสมาคมเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในพื้นที่ เพื่อร่วมกันเจรจาต่อรองราคาผลผลิตและสร้างเครือข่ายการตลาดที่เข้มแข็ง นอกจากนี้ ยังควรพัฒนาแบรนด์สินค้าของท้องถิ่น เพื่อให้มีความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ไก่ไข่จากแขวงหลวงพระบาง

2. การใช้เทคโนโลยีในการผลิตและการจัดการฟาร์ม การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการฟาร์ม เช่น การใช้ระบบอัตโนมัติในการให้อาหารและน้ำ การติดตั้งเซ็นเซอร์ตรวจสอบสภาพแวดล้อมในฟาร์ม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ลดต้นทุน และควบคุมคุณภาพของผลผลิตไก่ไข่ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและเพิ่มความยั่งยืนในการผลิต

3. การสนับสนุนด้านการเงินและแหล่งเงินทุน เพื่อการขยายการผลิตและปรับปรุงฟาร์มอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรจำเป็นต้องเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีเงื่อนไขผ่อนปรน อาทิเช่น การสนับสนุนจากรัฐบาลและธนาคารในท้องถิ่น โดยเฉพาะในช่วงเริ่มต้นหรือช่วงที่มีการขยายกิจการ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการเงิน และการวางแผนธุรกิจ สามารถช่วยให้เกษตรกรใช้เงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การพัฒนาความรู้และทักษะทางการเกษตร การจัดฝึกอบรมหรือเวิร์กช็อปสำหรับเกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่ไข่ที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการดูแลสุขภาพไก่ การป้องกันโรค และการเพิ่มผลผลิต ทั้งนี้ ควรส่งเสริมการเรียนรู้จากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่เดียวกัน เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้

5. การส่งเสริมการพัฒนาแบบบูรณาการ แนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ ควรมีการประสานงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เช่น การสนับสนุนจากองค์กรด้านการเกษตร การฝึกอบรมจากหน่วยงานการเกษตรท้องถิ่น และการร่วมมือกับโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยในการวิจัยและพัฒนาเทคนิคการเลี้ยงไก่ไข่ นอกจากนี้ ยังควรส่งเสริมการพัฒนาชุมชนรอบฟาร์ม ให้มีการเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของฟาร์ม

6. การรักษาสีงแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาความยั่งยืนในการผลิต ควรมุ่งเน้นไปที่การจัดการของเสีย การใช้พลังงานทดแทน และการอนุรักษ์น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการติดตั้งระบบจัดการมูลไก่ ที่สามารถนำมาใช้เป็นปุ๋ยอินทรีย์ หรือใช้พลังงานจากการหมักมูลไก่ในการผลิตพลังงานไฟฟ้า นอกจากนี้ การปลูกพืชคลุมดินเพื่อช่วยรักษาความชุ่มชื้นในดิน ก็เป็นอีกหนึ่งวิธีที่สามารถส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง จำเป็นต้องมีการประสานงานระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในด้านการตลาด เทคโนโลยี การเงิน และการพัฒนาความรู้ เพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืนในอาชีพนี้ต่อไป รวมถึงการรักษาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้เกิดผลกระทบต่ำสุดต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยสภาพและปัญหา ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบางพบว่า โดยรวมแล้วเกษตรกรมีมุมมองว่า ระดับปัญหาในการผลิตไก่ไข่ไม่รุนแรงนัก ด้วยการปรับปรุงมาตรฐานฟาร์มให้ได้การรับรอง ควบคู่กับการแก้ไขปัญหาด้านการตลาด การจัดการของเสีย และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน หากสามารถพัฒนาโครงสร้างเหล่านี้ได้ อุตสาหกรรมไก่ไข่ของภูมิภาคนี้จะ

สามารถเติบโตอย่างมั่นคงและแข่งขันในตลาดได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธารทิพย์ พันธุ์ศรี (2565) ที่เน้นการพัฒนากระบวนการเลี้ยงไก่ไข่ ที่มีมาตรฐานช่วยลดปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต นอกจากนี้ บุญเพ็ง สิทธิวงษา และคณะ (2567) ยังระบุว่าเกษตรกรมีระดับปัญหาที่ไม่รุนแรง เช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาปัญหาตามด้านต่าง ๆ พบว่า ด้านการตลาด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งแสดงถึงความท้าทายในการจำหน่ายผลผลิตที่เกษตรกรต้องเผชิญ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติดา วงศ์สวัสดิ์ (2564) ที่พบว่า ความผันผวนของราคาตลาดและการแข่งขันมีผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร นอกจากนี้ อัจฉริยา ยวงเกตุ (2560) ยังพบว่า เกษตรกรประสบปัญหาเกี่ยวกับวัสดุรองพื้นโรงเรือน และอาหารสำเร็จรูปที่มีราคาสูง รวมถึงการขาดข้อมูลที่จำเป็นจากหน่วยงานราชการ สำหรับการจัดการของเสียในฟาร์ม ยังเป็นปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะในฟาร์มขนาดใหญ่ ซึ่งตรงกับการศึกษาในงานวิจัยของวิชัย ศรีสวัสดิ์ (2563) ที่ชี้ให้เห็นว่า เทคโนโลยีในการจัดการของเสีย สามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเพิ่มความยั่งยืนในการผลิต ขณะที่แหล่งเงินทุน ยังคงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการขยายการผลิตและการปรับปรุงฟาร์ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย สุขสมบุรณ์ (2562) ที่กล่าวถึงความจำเป็นของการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกร ในด้านการป้องกัน รักษา และควบคุมโรค พบว่าเกษตรกรสามารถจัดการปัญหานี้ได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังคงมีความท้าทายในการป้องกันโรคระบาด โดยเฉพาะโรคที่แพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉริยา ยวงเกตุ (2560) ที่พบว่า การใช้วัคซีนและรักษา สุขอนามัยในฟาร์ม สามารถลดการแพร่ระบาดของโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของ ความรู้ในการเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่ และ อาหารและการให้อาหารไก่ไข่ พบว่า เกษตรกรมีความรู้และประสบการณ์เพียงพอ ในขณะที่ มลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องกลิ่นและของเสียจากฟาร์ม ยังคงเป็นปัญหาที่ต้องพัฒนาเพื่อให้การเลี้ยงไก่ไข่ เป็นมิตรต่อชุมชนมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ด้านกายภาพของฟาร์ม และปริมาณและคุณภาพน้ำ รวมถึง ผลกระทบต่อชุมชน ได้รับการจัดการที่ดี และอยู่ในระดับที่ไม่เป็นปัญหามากนัก สะท้อนถึงการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า อาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง ยังคงมีความยั่งยืน โดยเกษตรกรสามารถจัดการปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังคงต้องให้ความสำคัญกับการสนับสนุนด้านการตลาด การจัดการของเสีย และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพนี้ต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการรับรู้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ มีระดับความรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายด้านปศุสัตว์มีค่าสูงสุด สะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักของเกษตรกรในการปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2562) ในทางกลับกัน การสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าต่ำสุด บ่งชี้ถึงความท้าทายในการรวมกลุ่มเกษตรกร ซึ่งอาจเป็นผลมาจากข้อจำกัดด้านทรัพยากร หรือโครงสร้างการสนับสนุน ที่ยังไม่เอื้อต่อการรวมกลุ่ม ทั้งนี้ การศึกษาโดย วิชัย ศรีสวัสดิ์ (2563) ระบุว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความต้องการ

ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ ได้แก่ จำนวนไก่ในฟาร์ม หนี้สิน และความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตร สำหรับด้านการเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่ เกษตรกรมีระดับความรู้ปานกลาง ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงไก่ไข่ งานวิจัยของ กชพร ธาราสมบัติ และคณะ (2567) ยังพบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ตามมาตรฐาน GAP ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ผดุงศักดิ์ มะโนเลิศ และคณะ (2567) ที่ระบุว่าแม้เกษตรกรจะมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการเลี้ยงไก่ไข่อยู่ในระดับสูง แต่ยังคงมีความต้องการการสนับสนุนในระดับปานกลาง ด้านการจัดการฟาร์มและการให้อาหารไก่ไข่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.20 และ 3.17 ตามลำดับ บ่งชี้ถึงความจำเป็นในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านโภชนาการสัตว์และการบริหารจัดการฟาร์ม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ งานวิจัยของ เพ็ญนิกอน สินทะสั๊ก และคณะ (2565) ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติในฟาร์ม เพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพการเลี้ยงไก่ไข่ โดยสรุปแม้เกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง จะมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายปศุสัตว์ในระดับสูง แต่ยังคงมีความต้องการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่และการจัดการฟาร์ม ในระดับปานกลาง ขณะที่การสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนานโยบายและมาตรการสนับสนุน ให้เกษตรกรสามารถรวมกลุ่ม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว

ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีความต้องการพัฒนาอาชีพในระดับสูง โดยมีความต้องการสูงสุดในการเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่ สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและการจัดการฟาร์มให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารทิพย์ พันธุ์ศรี (2565) ที่ระบุว่า การบริหารจัดการฟาร์มอย่างเหมาะสม ช่วยเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของไข่ไก่ นอกจากนี้ ด้านการจัดการฟาร์ม ยังเป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญ โดยเกษตรกรต้องการแนวทางบริหารฟาร์มที่เป็นระบบ ซึ่งสนับสนุนผลการศึกษาของ กชพร ธาราสมบัติ และคณะ (2567) ที่ชี้ว่าการจัดการฟาร์มที่ดี ช่วยลดต้นทุนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ขณะเดียวกัน ความต้องการ ด้านการป้องกัน รักษาและควบคุมโรค สะท้อนถึงความกังวลของเกษตรกรต่อโรคระบาดในฟาร์ม ซึ่งสอดคล้องกับงานของ สมชาย สุขสมบูรณ์ (2562) ที่เน้นความสำคัญของการใช้วัคซีนและการดูแลสุขภาพสัตว์เพื่อลดการสูญเสีย ด้านอาหารและการให้อาหารไก่ไข่ พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับคุณภาพอาหาร ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ อัจฉริยา ยวงเกตต์ (2560) ที่ระบุว่าอาหารที่ดีช่วยเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนระยะยาว ส่วนความต้องการ ด้านการสนับสนุนการตลาด สะท้อนถึงความจำเป็น ในการเข้าถึงช่องทางจำหน่ายที่มีประสิทธิภาพ และการตั้งราคาที่เป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ วาสนา ภาณุรักษ์ และคณะ (2564) ที่ชี้ว่า การพัฒนาเครือข่ายตลาดและการประชาสัมพันธ์ช่วยสร้างรายได้ที่มั่นคงให้เกษตรกร นอกจากนี้ ความต้องการด้านบัญชีฟาร์ม และการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร บ่งชี้ว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับการบริหารการเงินและการ

รวมกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ในขณะที่ ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายปศุสัตว์ ซึ่งมีค่าความ ต้องการต่ำสุด ซึ่งให้เห็นถึงความจำเป็นในการให้ความรู้ และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า เกษตรกรในแขวงหลวงพระบางมี ความต้องการพัฒนาอาชีพการ เลี้ยงไก่ไข้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการผลิต การจัดการฟาร์ม และการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับ แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมปศุสัตว์ใน สปป.ลาว ที่มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความ มั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับเกษตรกร

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เชิง พาณิชนในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่มีคุณค่า ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ โดยได้สังเคราะห์ข้อมูล จากกระบวนการวิจัยเชิงลึก จนได้ข้อค้นพบสำคัญที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพ การเลี้ยงไก่ไข่อิงบริบทของแขวงหลวงพระบางอย่างเป็นรูปธรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่ไข่อิงบริบทของ หลวงพระบาง จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการยกระดับ ชีตความสามารถของ เกษตรกร ผ่านการพัฒนาทักษะด้านการตลาด การจัดการธุรกิจเกษตร และการรวมกลุ่มอย่าง เข้มแข็ง ควบคู่กับการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน ทั้งในด้านตลาดและระบบเงินทุน รวมถึงการนำ เทคโนโลยีที่เหมาะสม มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน นอกจากนี้ การส่งเสริม ความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และองค์กรพัฒนาเอกชน ถือเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างระบบนิเวศทางเศรษฐกิจ ให้เอื้อต่อ การเติบโตของอุตสาหกรรมไก่ไข่อิงพื้นที่อย่างยั่งยืน ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยนี้ จึงชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่อิงบริบทของแขวงหลวงพระบาง ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาศักยภาพ ภายในของเกษตรกร โดยอาศัย ความพร้อมด้านเทคนิคการเลี้ยง และโครงสร้างฟาร์มที่มีอยู่เดิม เป็นทุนเดิมในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง ซึ่งหากสามารถจัดระบบการพัฒนาได้อย่างสอดคล้อง ประสานและต่อเนื่อง จะสามารถนำไปสู่การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง และยกระดับ คุณภาพชีวิตของเกษตรกรในระยะยาว

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษานี้ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สภาพการเลี้ยงไก่เชิงพาณิชนในแขวงหลวงพระบาง โดย พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ระบบฟาร์มเปิด และมีการบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและยั่งยืน อย่างไรก็ตามสิ่งที่สำคัญพบว่า ปัญหาด้านการตลาด การจัดการ ของเสีย และแหล่งเงินทุน ในขณะที่ปัญหาด้านผลกระทบต่อชุมชนและมลภาวะถือว่ามึระดับต่ำ ในแง่ของการรับรู้ เกษตรกรมีระดับการรับรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยตระหนักถึง ข้อกำหนดทางกฎหมายด้านปศุสัตว์มากที่สุด ในขณะที่การสนับสนุนจากกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่อิงบริบท

รับรู้น้อยที่สุด ด้านความต้องการ เกษตรกรต้องการการพัฒนาในด้านการเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่มากที่สุด ในขณะที่ความต้องการด้านการปฏิบัติตามกฎหมายมีระดับต่ำสุด และสำหรับแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ จำเป็นต้องมีความร่วมมือจากหลายภาคส่วน โดยมีแนวทางสำคัญ ได้แก่ 1. พัฒนาลาดและเครือข่ายการขาย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ 2. นำเทคโนโลยีมาปรับใช้ ในการผลิตและบริหารจัดการฟาร์ม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ 3. เพิ่มโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อสนับสนุนการขยายกิจการ 4. เสริมสร้างความรู้และทักษะผ่านการฝึกอบรมด้านการเกษตรและการบริหารธุรกิจ 5. รักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การเลี้ยงไก่ไข่เป็นไปอย่างยั่งยืน 6. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อสร้างเสถียรภาพให้กับอาชีพนี้ การพัฒนาในทุกมิติเหล่านี้ จะช่วยให้เกษตรกรสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมั่นคง และแข่งขันได้ในระยะยาวได้

ดังนั้น ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ด้านสำคัญ ได้แก่ ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 การพัฒนาศักยภาพเกษตรกร ควรส่งเสริมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการเลี้ยงไก่ไข้อย่างถูกสุขลักษณะ ครอบคลุมทั้งการดูแลสุขภาพสัตว์ การจัดการฟาร์มที่มีประสิทธิภาพ และการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ตลอดจนการสนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และสร้างความร่วมมืออย่างยั่งยืน

1.2 การสนับสนุนด้านการตลาดและช่องทางจำหน่าย ภาครัฐและเอกชนควรส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองในตลาด ลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ และขยายโอกาสทางการตลาด โดยเฉพาะการใช้ช่องทางการตลาดออนไลน์ การขายตรงถึงผู้บริโภค และการสร้างแบรนด์สินค้าให้มีความน่าเชื่อถือและจดจำได้

1.3 การส่งเสริมด้านเงินทุนและโครงสร้างพื้นฐาน ควรมีนโยบายสนับสนุนด้านเงินทุน เช่น เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถลงทุนในอุปกรณ์เลี้ยง การพัฒนาโรงเรือน และขยายฟาร์ม รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการขนส่งและการผลิต ตลอดจนการวิจัยและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไข่ไก่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเลี้ยงไก่ไข่ในแต่ละขนาดของฟาร์ม เพื่อเปรียบเทียบความคุ้มค่าในการลงทุนและหาวิธีลดต้นทุนการผลิต

2.2 ควรศึกษาความต้องการและพฤติกรรมผู้บริโภคไข่ไก่ของประชาชนในแขวงหลวงพระบาง เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับกลยุทธ์การผลิตและการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2.3 ควรศึกษาผลกระทบที่ตามมาของกระบวนการเลี้ยงไก่ไข่ต่อสิ่งแวดล้อมในระดับฟาร์มและชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการทำงานโดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

- กชพร ธาราสมบัติ, นครเศ รังควัต, พุฒิสรรค์ เครือคำ และสายสกุล ฟองมูล. (2567). ความต้องการในการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่ไข่ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารผลิตภัณฑ์เกษตร*, 6(1), 65-75.
- เทพดวงจันทร์ บุญธิเดช, รักษ์สรณ์ คงจนจารูนันต์, วิณา นิลวงศ์, ภาวิณี อารีศรีสม และพินณา หมวกยอด. (2567). การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรธุรกิจการท่องเที่ยวในเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์ร่วมสมัย*, 5(2), 38-51.
- ธารทิพย์ พันธุ์ศรี. (2565). การจัดการฟาร์มไก่ไข่ระบบปิดเพื่อเพิ่มผลผลิต. *วารสารวิทยาศาสตร์การเกษตร*, 56(3), 45-55.
- บุญเพ็ง สิทธิวงษา, พระมหาไทย น้อยญาณเมธี (สลาง สิงห์), กนกอร บุญมี, พระกัณฑ์ปกรณ์ กุศลจิตโต (แก้วสุ วรรณ) และอาทิตย์ แสงเฉวก. (2567). การพัฒนาอาชีพ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสม มาร์ทฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *เสถียรวิทย์ปริทัศน์*, 4(1), 98-111.
- ผดุงศักดิ์ มะโนเลิศ, ภัทสมณ ดิยาวัว, วัชรภรณ์ สุขน้อย, สิทธิทรัพย์ บุตรดีโสภา และกนกพัชร กอประเสริฐ. (2561). แนวทางการปรับตัวของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 3(3), 74-84.
- เพ็ญนิกอน สินทะสัก, ธรรมรักษ์ ละอองนวล และประสิทธิ์ กุลบุญญา. (2565). แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(3), 1217-1232.
- วาสนา ภาณุรักษ์, วรารุช ณะมูล, ธนากร แสงสง่า และพวงพร ภัตสรวิริยะ. (2567). การสร้างและพัฒนาเครือข่าย การผลิตข้าวหอมมะลิระยะเฝ้าสู่ระบบเกษตรอัจฉริยะ และสมาร์ทฟาร์มเมอร์ด้วยกลไกสหกรณ์การเกษตรประชารัฐ จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารชุมชนวิจัยและพัฒนาสังคม*, 18(4), 547-566.
- วาสนา ภาณุรักษ์, วรารุช ณะมูล, ธนากร แสงสง่า และพวงพร ภัตสรวิริยะ. (2567). การสร้างและพัฒนาเครือข่าย การผลิตข้าวหอมมะลิระยะเฝ้าสู่ระบบเกษตรอัจฉริยะ และสมาร์ทฟาร์มเมอร์ด้วยกลไกสหกรณ์การเกษตร ประชาธิรัฐ จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารชุมชนวิจัยและพัฒนาสังคม*, 18(4), 547-566.

- วิชัย ศรีสวัสดิ์. (2563). บทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่มุขชน. *วารสารวิจัยสังคมศาสตร์*, 41(4), 101-110.
- สมชาย สุขสมบูรณ์. (2562). การใช้วัคซีนป้องกันโรคในฟาร์มไก่ไข่. *วารสารการปศุสัตว์ไทย*, 48(1), 67-75.
- สุชาติ วงศ์สวัสดิ์. (2564). การตลาดและการจัดจำหน่ายไก่ไข่มุขในประเทศไทย. *วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร*, 59(2), 89-96.
- สุวรรณณี รอวิชัย, รัชสรณ์ คงธนจารุอนันต์, ภาวิณี อารีศรีสม, พิณนภา หมวกยอด, นรินทร์ ท้าวแก่นจันทร์ และกอบลาภ อารีศรีสม. (2567). การพัฒนาเกษตรกรต้นแบบภายใต้ศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารภูมิวิเศษพัฒนาอย่างยั่งยืน*, 5(1), 54-70.
- อัจฉริยา ยวงเกต. (2560). การส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรเกษตรศาสตร์และสหกรณ์). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่
- อารยา องค์เอี่ยม และพงศ์ธารา วิจิตเวชไพศาล. (2561). การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย. *วารสารวิไลญ์นิสาร*, 44(1), 36-42.
- Bouapao, L., Insouvanh, C., Pholsena, M., Armstrong, J. & Staab, M. (2016). *Strategic review of food and nutrition security in Lao People's Democratic Republic*. World Food Programme: Vientiane, Laos.
- Sisouvong, V., Phommavong, S. & Pasanchay, K. (2023). Tourism Industry Growth during the Period of the Development: Xaythany District Vientiane Capital, Lao PDR. *International Journal of Sociologies and Anthropologies Science Reviews*, 3(1), 29-38.
- Tabilin, E. J., Gray, D. J., Jiz, M. A., Mationg, M. L., Inobaya, M., Avenido-Cervantes, E. & Gordon, C. A. (2025). Schistosomiasis in the Philippines: a comprehensive review of epidemiology and current control. *Tropical Medicine and Infectious Disease*, 10(2), 29.
- Yami, A., Esatu, W., Rege, E., Hoang, H., Cuc, N. T. K., Tum, S. & Dessie, T. (2024). *Smallholder chicken production manual: A farmers' training and reference manual to inform day-to-day production decisions*. ILRI Manual 74. Nairobi, Kenya: ILRI.